

Nyári tragédiák

Az idén is megtartották hagyományos júniusi nagy sajtótájékoztatójukat az egészségügyi szakemberek. Csakúgy, mint korábban, most is felhívták a figyelmet az élenkülö idegenforgalom a nyaralási szezon következtében várható fertőző veszélyekre. Hangsúlyozták, hogy az illetékesek minden tőlük feltehetően megtesznek a kánikulával járó veszélyek minimalisra csökkentéséért, szigorítják a fürdőhelyek, vendéglők, szállodák, ételmeztartók és raktárak higiéniai ellenőrzését. Megtudhattuk azt is, hogy a hazai járványhelyzet sokat javult, valamint, hogy a nyaraló gyermekek számára rendelet írja elő a kötelező diftéria, szamarkórhogés és tetanusz oltást, ami már egy szérumban is kapható.

A világról sem kívánom kisebbíteni a nyár higiénés veszélyeit. Mindenképpen helyes, hogy az egészségügyi hatóságok fokozott szigorral lépnek fel a nyarra vonatkozó ésszerű szabályok meg-

sértése és megsértői ellen, nyilvánvalóan a mi érdekünknek cselekszenek. (A munkájukat végző KÖJAL-szakemberekre sajnos, nem egy helyen úgy tekintenek, mint ellenségekre, holott ők a baktériumok, főként a szalmonella, a hanyagság, piszok, fertőzések ellenségei, ha emiatt akadékoskodnak, teljes joggal teszik.) Tavaly Budapesten például hatvan-ezeren betegedtek meg fertőző hasmenésben, meglehetősen kellemetlen tünetektől kísértve. Helyénvaló tehát, hogy nyaranta újra és újra fokozódó elővigyázatosságra és tisztaságra intenek bennünket, mindezt nem lehet elégszer elmondani.

Úgy tűnik, hogy a gyakori intelmeknek, a kellő szigorúnak csakugyan van hatása. Amióta a nyári hónapokra megtiltották a könnyen romló krémek szállítását és a süteményt csak ott lehet kiszolgálni, ahol készítették, azóta nemigen betegszik meg senki krémestől. Hirtelenjében azt sem tudom, hogy mikor olvastam utoljára régebben oly gyakori fagyaltmérgezésről. Csakugyan ke-

vesebb lett tehát a ránk leselkedő nyári veszély.

Kivéve egyet és éppen a legsúlyosabbat. A vízbefúlás veszélye a jelek szerint semmivel sem lett kisebb, mint öt vagy tíz esztendővel ezelőtt. Amint melegszik az idő, szinte törvényszerűen bukkannak fel a gyermek- és felnőtt-tragédiákról hírt adó közlemények az újságokban. „Tiltott helyen fürdött...”

A vízhálalál szemben tehetetlenek volnánk? Utólag tényleg nem tehetünk semmit a gyógyításért; nincs az a csodadoktor, aki a vízbe-fúttat vissza tudná adni az életnek. A megelőzésnek sincs higiénés vagy szérumszerű módszere, a felelőtlen fürdőzés elleni kötelező védőoltás nem találták és nem is találhatják fel. Nem állíthatunk százméterenként rendőrt folyóink és vizeink partjaira — hány rendőrről volna szükség? Tiltó táblák vannak ugyan, de azokat kevesen veszik komolyan.

Azt hiszem, hogy a vízbefúladások veszélyének megelőzése és csökkentése csak részben állami-hatósági feladat. Igaz, sok mindent lehet és kell is tenni, hogy úgy mondjam, hivatalból: hatóságosabb propaganda a felelőtlen fürdőzés ellen, a vízrendészet megerősítése, ellenőrzéseinek szigorítása, legfőképp pedig az iskolai kötelező úszásoktatás általánosabbá tétele és persze lehetőségeinek megteremtése mindenütt az országban. Ezek halaszthatatlanul fontos és életbevágó állami feladatok, de még maradéktalanul megvalósításuk sem zárja ki teljesen, hogy ne legyen több tragikus végű nyári fürdőzés.

Meg kell látsereitünk, hogy — az elkoptatott kifejezések tartalmát adva — közös ügyvé tegyük a felelőtlen fürdőzés megelőzését. A családban és az iskolában nőjjenek fel úgy a gyerekeink, hogy legyenek tudatában a leggyakoribb vízi veszélyeknek. Ne csak tilt-suk, de értsük is meg velük — csak úgy, mint magunkkal — hogy miért tilos felhevült testtel vízbe ugrani, miért többszörösen veszélyes hídpilléreknél, hajók és uszályok közelében, téglagyári tavakban fürödni. És ha mi, felnőttek ilyen látványoknak vagyunk tanúi, ne érjük be a néma aggodalommal.

A nyári vízi tragédiák, ha már megtörténtek, jóvátehetetlenek. Olyan drámai igazság ez, amelyről különösen ezekben a hónapokban nem feledkezhetünk meg.

Árkus József

Az építőipar „útítársa” a műanyag

Népgazdasági feladataink előterében áll az építkezés, s ehhez szorosan kapcsolódva — az építőanyag-ipar fejlesztése. A könnyűipari építésben egyre nagyobb szerepet kap az iparág „útítársa”: a műanyag is. Elsősorban olyan szigetelőanyagokra van szükség, amelyek jó szigetelő tulajdonságukon felül megfelelnek műszaki és gazdasági szempontból is.

A műanyag habtömbök, lemezek népszerűsége egyre nő, elterjedésük évről évre fokozódik. A polisztirolból habosított eljárással készített HUNGAROCCELL kiváló hőszigetelő tulajdonságokkal rendelkezik, könnyen megmunkálható, ragasztható, igen kis fajsúlyú, viszonylag szilárd, korrózió- és vegyszerálló. Késsel, fűrészel könnyen vágható, a kívánt vastagságú rétegekre szelelhetők. Hőszigetelés szempontjából egy 1,5 centiméter vastag HUNGAROCCELL tábla egy 25 centi-

méter vastag, tömör téglafallal egyenértékű. A habtömb felhasználása lakóházak, középületek, egészségügyi intézmények, mezőgazdasági épületek és bármilyen más rendeltetésű épületek esetében kiváló.

Ugyancsak az építőipart segítik a különféle padlóburkoló műanyagok. A HUNGARIA padlóburkoló lemez homogén márványozású keresztmetszete következtében nagy forgalmú helyiségek burkolására alkalmas. Ebben a termékcsoportban a VINILELASTIC habalatétes padlóburkoló lemez világszínvonalon áll. A felhasználók, illetve az épületek lakói számára lehetővé teszi a puha, zajtalan lépést, a kényelmet szolgálja. Gazdasági előnye talán még nagyobb, hiszen a kiváló hang- és hőszigetelő tulajdonságai következtében alkalmazásával a többszínű épületek fűdémvastagsága csökkenthető, s ez megtakarítást eredményez. (MTI)

Elefántosont a Fekete-tengerben

... bulgáriai tengerpart északi részén, Kap Kaliakra körül már sok értékes tárgyat halásztak ki a Fekete-tengerből: a víz alatti „expedíciók” csaknem félezer antik tárgyat hoztak felszínre. Az amforákat, az elsőlyedte hajók maradványait, a középkori bolgár kerámiák darabjait, az öreg fegyvereket, a különböző hajófelszereléseket, a régi horgonyokat, az edényeket, amelyeket a tengerészek évezredekkel ezelőtt használtak, gondosan katalogizálják és átadják a bolgár régészeknek, történészeknek, múzeumoknak.

A legértékesebb a legutóbbi lelet; egy antik vitorláshajó, amelynek rakodótere elefántosonttal volt tele. Az első felszínre hozott darabok teljesen épek, bár századokon át feküdtek a tenger fenekén. Honnan szállították a hová akartak jutni: ennek megállapítására most nagyszabású kutatómunkába kezdtek a régészek és történészek: közben folytatják a nagy értékű teljes elefántosont-rakomány felszínre hozatalát.

Június 30-tól:

Országos közlekedési kiállítás Pécsen

Az idén nem lesz Pécsi Ipari Vásár. Ismeretes, a Gazdasági Bizottság döntése értelmében a vidéki városok csak két évente rendezhetnek ipari vásárt. A döntés a két városra nézve szerencsés, azt jelenti, hogy a jövőben a szegedi és a pécsi vásárok nem „ütköznek”, hanem váltogatják egymást. A Mecsek-alji város azonban nem lesz szegényebb egy rangos nyári eseménnyel. A Pécsi Idegenforgalmi Hivatal a Közlekedési és Postaügyi Minisztérium támogatásával június 30-án és július 10-én közölt országos közlekedési kiállítást rendez.

A kiállítás célja, hogy a közlekedés valamennyi ágát átfogva, bemutassa a magyar közlekedés múltját, jelenét és lehetőség szerint jövőjét; népszerűsítse a kormány közlekedéspolitikai koncepcióját. S végül, bár a kiállítás — és a hozzá kapcsolódó tudományos ülésszak — vizs-zatekinthető jellegű, lehetőséget adjon a szakembereknek, a máit, és a jövőt illetően, megfelelő következtetések levonására, különös tekintettel Pécs közlekedési gondjaira. A vidéki városok közül ugyanis az elmúlt húsz évben Pécs fejlődött a legdinamikusabban — lakóinak száma megkétszereződött —, a közlekedési viszonyok változása azonban nem tartott lépést ezzel a fejlődéssel.

A céloknak megfelelően, a kiállításon részt vesznek az ország legnagyobb közlekedési vállalatjai, a járműgyártás reprezentánsai, a közlekedéssel kapcsolatos, vagy az azt kiszolgáló vállalatok, szövetkezetek és intézmények. A pécsi ipari vásárok helyén, a Kőztársaság téri iskolákban, 1100 négyzetméter fedett és 3500 négyzetméter szabadterren, tabló, fényképek, filmek, makettek, modellek és működő közlekedési eszközök segítségével közel 50 kiállító mutatja be tevékenységét. Kiállítják többek között a Magyarországon forgalomba hozott valamennyi személygépkocsi típusát és az Ikarus autóbúszát, amely nemrég elnyerte a monacói herceg nagydíját. A kiállítás leglátványosabb része kétségtelenül a Magyar Közlekedési Múzeum anyaga lesz. Kiállítják az első taxik egyikét és az első omnibúszát, amellyel, a tervek szerint, városnéző körutat is tehetnek a látogatók. Az or-

szágos közlekedési kiállításon egy sor cég árusít — autókalkitreszeket, autós kelleket, közlekedési játékokat stb. —, mások szaktanácsadással, ingyenes szolgáltatásokkal állnak az autós látogatók rendelkezésére. Bemutatták a közlekedési tárgyú belyegeket és alkalmi belyegzőt is lesz a helyszínen.

A kiállításhoz egy sor egyéb rendezvény kapcsolódik. Egyaránt érik az autós és motoros ügyességi versenyek. Ebben az időben versenyeznek Pécsen a szocialista országok repülőgépmodellezői. Bemutatót tartanak a magyar válogatott műrepülő és az ejtőernyősök. A légiparadé érdekes mozzanatának ígérkezik a ballonvadászat. Pécsen sor-szólják ki a Volán Tröszt udvariassági versenyének díjait. Az első díj egy Zsiguli.

Az országos közlekedési kiállítás időtartamára a MÁV az egész ország területére kiterjedően 33 százalékos vasúti kedvezményt biztosít a látogatóknak.

Miklósvári Zoltán

3.

A főispán összetépte a rőndöletöt, s azt mondta, hogy előbb összehívja a közgyűlést, s csak akkor teljesíti a főlső utasítást, ha ehhez a közgyűlés is hozzájárul. A közgyűlés persze nem járult hozzá. Miért? Mert mindon tagja függetlenségi volt, vagyis Kossuth-párti, s valamennyien lenézték, sőt mögvetőtték Tisza Kálmánt, aki pályafutását Teleki Lászlóval kezdte, mint szélsőbaloldali, s aztán mikor látta, hogy így nem tud érvényösülni, köpönyeget forgatott, elfogadta a kiegyezést, s ma már azt is jóval túllépte.

De hát azért mert ők nem egyeztek meg, nekünk köllött szenvednünk? Volt úgy, hogy egy hétig is alig öttünk valamit, szobában sose aludtunk, két hét alatt egyszer vetkőztünk le, örökké áztunk, s röggel, ha néha elszenderődtünk, hát csuromvíz volt a takarónk. Azért ez mégiscsak gazembőség volt, akárcsak csinalta! — hevült fel hirtelen az ifjú, mint akinek az elmúlt hónapok keserűsége passzív robbanóanyagként gyűlt a belsejében, hogy egyszer egy szikrányi indulatra kitörjön belőle a lázadás. — A fölkelők Hádsi Lóajt dícsőitve rontottak ránk, mi mög csak immel-ámmal védeköztünk, mert Isten a tanúm, egy szemernyi se haragudtunk rájuk, s legzsebbeben közjük álltunk volna. S ha nem olyan kegyetlenök, mert ők adáz ellenségnek tartottak bennünket — akkor még ma is harcol-

Író-festők találkozása Szegeden

Az irodalomtörténet följegyzi Gárdonyi Gézáról, hogy szegedi tartózkodása idején nem nagyon törte magát azon, hogy a torony alatti riportokért szalagáljon. Legjobban szeretett otthon ülni; ilyenkor írogatott, fűrt-faragott, furulyázott, s mint ahogy most az alábbiakból ki fog derülni — festegetett is...

Az 1891. év tavaszán, a szegedi nőiparegyet által rendezett képkiallításán — mint az a katalógusban is rögzítve van — szerepelt egy olajfestmény „Szőlő-fűrtök” címen. „Gárdonyi Géza festménye, Kulinyi Zsigmond szerkesztő tulajdonában”. Vajon megvan-e még ez a kép? Lappang-e még valahol?

A kiállítást felkérésre, az akkor Szegeden tartózkodó írónk, Jókai Mór nyitotta meg. Kacziány Ödön festőtanár, akit egyé-

ként mint festőt, Jókai nagyra értékelte, kalauzolta végig őt a kiállítás képein. Jókai minden alkotás előtt megálto, s fűzött azokhoz valami megjegyzést. Különösen megnyerte tetszését egy aquarell (jelenleg is látható e sorok írója múzeumi szobájában), mely a Széchenyi teret ábrázolta, az 1860-as években.

Nyilvánvalóan gyermekkorra, Komárom juthatott róla eszébe. Csathó Ferenc volt a festője, egy szürke, városi kishivatalnok, Mikor az író a festő kiletéről tudomást szerzett, csak annyit mondott:

— Kár érte... ez a tehetség is így bizonyára elkallódik! Amikor Gárdonyi képe elő érkeztek, Jókai felkiáltott:

— Hát ebben a városban szőlőt is tartanak!? Gárdonyi, mint „kiállító” éppen kéznél volt. Kacziány-

A szegedi anekdotakincsből Csongor Győző gyűjtése

Nagy írók, költők, művészek — s ez köztudomású — sohasem arra büszkék életükben, ami az utókor előtt naggyá teszi őket, hanem sok, értéke-lenebb kicsiségekre is, amelyek nem lesznek maradandók számunkra. Mi sem természetesebb, hogy a két nagy romantikus író egyformán hajlamot s tehetséget érzett a festészeti alkotások iránt is. Erre sok más példát is találunk az igazi művészetben.

A találkozásban az az érdekes, hogy Jókai nem látta, elvőgre nem láthatta meg Gárdonyiban későbbi pályatársát. Az sem valószínű, hogy fölillant volna akár egy pillanatra is agyában a régi emlék, a régi lakószoba, a régi barátokkal, Petőfivel és Orlay Petrics Somával.

Amikor még ő is festő akart lenni...

hatnánk, mert akármilyen gép is a kalona, azért annak is köll tudni, hogy miért tösi kockára az életét. Eh, nem jó rágondolni se!

Ennek a kifakadásnak iszonyú hatása volt. Percenkig nem szoltak egy szót se, míg végre Sánta Feri fölállt, kiitta a borát, megfordult s köszöns nélkül kiment a teremből, nagyon sietve, hogy megcsillanó könnyei el ne árulják elérzékenyülését.

Kész szerencse, hogy ebben a percben egy magas, vékony férfi lépett be az ajtón, s meglóbalva nagykarimájú karbonári-kalapját, egyenesen a kis társaság asztalához lépett.

Egyetértés! — harsogta majdnem mókázva, s míg a fogásra akasztotta szellős köpenyegét, máris darálta a magáét. — Kendtek itt ücsörögnek, mikor az ellenfél a Belvárosi Kaszinóban szónokol. Volt szerencsém végighallgatni a sok magvas ígérletet, bár Pulszky úrnak aligha van magva. Vagy ha van, azt jobban rejtgeti, mint káposzta a torzsáját.

— Ne félj, Nándi — húzóott félre Ábrahám, a leglelkesebb függetlenségi, hogy heiyet adjon a jövevénynek —, mi úgyis rád szavazunk. Akit maga Kossuth apánk ajánl a képviselőségre, azért mi tűzbe megyünk!

A jövevény fűrge mozdulatokkal integetett, hajbókolva a vendéglő távolabbi asztalainál ülő ismerősei és hívei felé, akik derűsen emelgették poharaikat s egy halk éjlen-nel üdvözölték, aztán gyorsan lehuppant Ábrahám mellé.

— A riválisom — mondta gúnyos mosollyal a száján — azzal a kortesfogással él, hogy minduntalan Kossuthal takaróztott, de a jelenlévők még élénken emlékeztek rá, hogy 67-ben sárral dobálta meg mesterét, bár addig ő volt a legbüzbőbb híve s ügyszólván sajtófő-

nőke is az emigrációban. Ezzel akarta félrevezetni a város szavazóit, akiknek függetlenségi hajlamáról könnyen meggyőződhetett.

— Még Tápé is 48-as képviselőt választott — nevetett föl érdesen Tombác.

Hát majd elváll — kulesolta össze hosszú ujjait az izgó-mozgó jövevény, akinek szuggesztív egyénisége, örökké lelkes, terveket szövő optimizmusa, heves vitákra kész, küzdelemre született lényé maga felé fordította az egész vendéglő figyelmét. Jól ismert közelelti személy volt ő, Bakay Nándornak hívták, s nemcsak azzal tette magát országsszerte nevezetessé, hogy mint köbtelverő legény bejárta fél Európát, s itthon letelepedvén a Rigó utcában költégyárat létesített, hanem azzal is, hogy pár esztendő múltán jól jövedelmező gyárat a legkorszerűbban gépesítette, először az országban, nyolcvan-száz munkást foglalkoztatott, szak-könyveket írt a kender termesztéséről és feldolgozásáról, s olyan propagandát fejtett ki székeken és újságokban a magyar ipar fellendítése érdekében, hogy maga Kossuth is felfigyelt buzgalmára, s levelezni kezdett vele. Ő szerkesztette az első Tisza vidéki újságot, két évvel ezelőtt ő szervezte meg az ipari és mezőgazdasági kiállítást a főrealiskolában, élére állt a dalárdának, elnöke volt a Felsővárosi Nép-körnek, s általában hevült minden olyan mozgalomért, mely az országot anyagi és szellemi megerősödésért szolgálta. Most képviselőjelöltként lépett föl az I. kerületben, miután a nyári választáson sikert ért Simonyi Ernő lemondott, s így a törvények értelmében pótválasztást kellett elrendelni.

(Folytatjuk.)